

Улов устида нафл намоз ўқиш жоизлиги

Ҳадисда келтирилган: Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам туянинг устида, кетаётган тарафларига қараб нафл намозини, шунингдек витрни ҳам ўқийверар эдилар, бироқ фарз намозини туя устида ўқимас эдилар.

Имом Бухорий ривоят қилган ҳадисда Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳумо шундай дейди: Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам туянинг устида, кетаётган тарафларига қараб нафл намозини, шунингдек витрни ҳам ўқийверар эдилар, бироқ фарз намозини туя устида ўқимас эдилар.

Ҳадисда келтирилган: Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам туянинг устида, кетаётган тарафларига қараб нафл намозини, шунингдек витрни ҳам ўқийверар эдилар, бироқ фарз намозини туя устида ўқимас эдилар.

Муттафақун алайҳ бўлган ҳадисда Омир ибн Раби’а розияллоҳу анҳу шундай деди: Мен Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламни уловлари устида, юзланиб бораётган тарафларига қараб, бошлари билан ишора қилиб нафл намози ўқиётганларини кўрдим. Лекин Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам фарз намозида бундай қилмас эдилар.

Ҳадисда келтирилган: Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам туянинг устида, кетаётган тарафларига қараб нафл намозини, шунингдек витрни ҳам ўқийверар эдилар, бироқ фарз намозини туя устида ўқимас эдилар.

Ушбу ҳукмларнинг ҳаққондорлигини исбот қилган ҳадисда Расуллуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам уйимда пешиндан аввал тўрт рақъат намоз ўқир, сўнгра чиқиб одамлар билан пешин (фарзи)ни ўқиб, сўнг уйга кириб, яна икки рақъат ўқир эдилар. Шомни(нг фарзини) одамлар билан ўқиб, кейин кириб икки рақъат ўқир эдилар. Хуфтонни(нг фарзини) одамлар билан ўқиб, сўнгра уйимга кириб икки рақъат ўқир эдилар. Кечқурун витрни қўшган ҳолда тўққиз рақъат ўқир эдилар. Кечаси намоз ўқиганларида бир кеча тикка туриб узун намоз ўқисалар, бошқа бир кечада ўтириб узун намоз ўқир эдилар. Тик туриб қироат қилганларида рукуъ ва саждаларни ҳам тик туриб қилардилар, ўтириб қироат қилганларида рукуъ ва саждаларни ҳам ўтириб қилар эдилар. Бомдод вақти киргач, икки рақъат суннатини ўқир эдилар.

Имом Муслим ривоят қилган ҳадисда Оиша розияллоҳу анҳо шундай дейди: Расуллуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам уйимда пешиндан аввал тўрт рақъат намоз ўқир, сўнгра чиқиб одамлар билан пешин (фарзи)ни ўқиб, сўнг уйга кириб, яна икки рақъат ўқир эдилар. Шомни(нг фарзини) одамлар билан ўқиб, кейин кириб икки рақъат ўқир эдилар. Хуфтонни(нг фарзини) одамлар билан ўқиб, сўнгра уйимга кириб икки рақъат ўқир эдилар. Кечқурун витрни қўшган ҳолда тўққиз рақъат ўқир эдилар. Кечаси намоз ўқиганларида бир кеча тикка туриб узун намоз ўқисалар, бошқа бир кечада ўтириб узун намоз ўқир эдилар. Тик туриб қироат қилганларида рукуъ ва саждаларни ҳам тик туриб қилардилар, ўтириб қироат қилганларида рукуъ ва саждаларни ҳам ўтириб қилар эдилар. Бомдод вақти киргач, икки рақъат суннатини ўқир эдилар.

Ушбу ҳукмларнинг ҳаққондорлигини исбот қилган ҳадисда Расуллуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам уйимда пешиндан аввал тўрт рақъат намоз ўқир, сўнгра чиқиб одамлар билан пешин (фарзи)ни ўқиб, сўнг уйга кириб, яна икки рақъат ўқир эдилар. Шомни(нг фарзини) одамлар билан ўқиб, кейин кириб икки рақъат ўқир эдилар. Хуфтонни(нг фарзини) одамлар билан ўқиб, сўнгра уйимга кириб икки рақъат ўқир эдилар. Кечқурун витрни қўшган ҳолда тўққиз рақъат ўқир эдилар. Кечаси намоз ўқиганларида бир кеча тикка туриб узун намоз ўқисалар, бошқа бир кечада ўтириб узун намоз ўқир эдилар. Тик туриб қироат қилганларида рукуъ ва саждаларни ҳам тик туриб қилардилар, ўтириб қироат қилганларида рукуъ ва саждаларни ҳам ўтириб қилар эдилар. Бомдод вақти киргач, икки рақъат суннатини ўқир эдилар.

Имом Муслим Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳумодан ривоят қилган ҳадисда Расуллуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Кишининг ўтириб

ўқиган намози (тик туриб ўқилган) намознинг ярмидир», дедилар.

Шарҳ:

Аллоҳ таоло ўзининг кенг фазли карами билан бандаларига енгиллик бериб, нафл намозлар учун фарз намозлардан енгил ҳукмларни қилди. Жумладан: нафл намозини марқаб-улов устида, кетаётган томонига қараб, гарчи қиблага юзланмаган ҳолда бўлса-да, ўқиш жоиз. Шунингдек, нафл намозларини ўтириб ўқиш ҳам жоиз. Ўтириб ўқилганда рукуъни ҳам ўтирган ҳолда икки қўлни тиззага қўйиб, тўла белни букиб қилинади, саждани эса одатдагидек қилинади. Аммо марқабга миниб кетаётган одам қўлларини тиззасига ёзиб қўйган ҳолда, рукуъ ва саждани бошини эгиш билан қилади, саждада рукуъдан кўра кўпроқ эгилади, аммо пешонасини бирон нарсага — иложи бўлган тақдирда ҳам — қўймайди.

Бугунги дарсдан олинadиган фойдалар:

1. Нафл намозларни автомашина, учоқ каби нақлиёт воситаларида қайси томонга қараб кетилаётган бўлса, шу томонга қараб ўқиш жоиз.
2. Нафл намозни ўтирган ҳолатда ўқиса бўлади.
3. Ўтириб ўқилган намознинг савоби тик туриб ўқилган намознинг ярим савобича бўлади.